

Jaarverslag 2014

Juli 2015

Profiel

De Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) is een adviesraad van de regering en het parlement. De Rfv is ingesteld bij Wet van 21 februari 1997 (Wet op de Raad voor de financiële verhoudingen, Staatsblad 1997, nr.106).

Taak

De wettelijke taak van de Raad is de regering en het parlement gevraagd en ongevraagd adviseren over hoe de financiële middelen van het Rijk het beste kunnen worden verdeeld over gemeenten en provincies. Doel is een evenwichtige verdeling die bijdraagt aan de doelmatigheid van de overheid als geheel.

Samenstelling

Maximaal negen onafhankelijke deskundigen op het terrein van het openbaar bestuur, politiek en overheidsfinanciën vormen samen de Raad voor de financiële verhoudingen. Zij zijn geselecteerd op basis van hun deskundigheid en hun maatschappelijke ervaring. De leden van de Raad worden bij Koninklijk Besluit benoemd.

Werkwijze

De Raad kan zowel gevraagd als ongevraagd advies uitbrengen. De adviezen hebben betrekking op het gemeente- en provinciefonds, het belastinginstrumentarium en op specifieke uitkeringen. De adviezen bestrijken nagenoeg alle beleidsterreinen. En het kan daarbij zowel om het beleid als om de uitvoering gaan. Bij het voorbereiden van zijn adviezen neemt de Raad kennis van de opvattingen van mensen en organisaties die inhoudelijke kennis en/of ervaring hebben op het desbetreffende beleidsterrein. Ook via andere activiteiten (publicaties, bijeenkomsten) levert de Raad een bijdrage aan het politiek-bestuurlijke en maatschappelijke debat. De Raad besteedt in de adviezen in het bijzonder aandacht aan de uitgangspunten van de financiële verhoudingen, de beleids- en bestedingsvrijheid en de risico's. Ook is er aandacht voor de aspecten rechtsgelijkheid, rechtszekerheid en transparantie.

Secretariaat

Een secretariaat ondersteunt de Raad voor de financiële verhoudingen (en de Raad voor het openbaar bestuur). De secretaris en zijn medewerkers leggen over hun werk verantwoording af aan de Raad. Het jaarlijkse Werkprogramma en actuele ontwikkelingen geven richting aan de werkzaamheden.

Adresgegevens

Bezoekadres: Korte Voorhout 7, Den Haag
Postadres: Postbus 2001, 2500 EA Den Haag
T 070 426 7540
E rob-rfv@rob-rfv.nl
Twitter: https://twitter.com/Rob_Rfv
www.rob-rfv.nl

Alle adviezen en andere publicaties zijn te vinden op www.rob-rfv.nl

ISBN 978-90-5991-089-8
NUR 823

Inhoud

Voorwoord	4
1. Inleiding	5
2. Adviezen en publicaties in 2014	7
3. Communicatie	18
4. Samenstelling Raad	20
5. Samenstelling Secretariaat	22
6. Financieel overzicht	24
Bijlage I Samenstelling van de Raad voor de financiële verhoudingen in 2014	25
Bijlage II Activiteiten en publicaties staf	29

Voorwoord

Voor u ligt het Jaarverslag 2014 van de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv). Met dit verslag legt de Raad verantwoording af over zijn werkzaamheden in het afgelopen kalenderjaar. Daarmee voldoet de Raad aan de verplichting die is neergelegd in artikel 28 van de Kaderwet adviescolleges. Met dit jaarverslag geeft de Raad tevens inzicht in de doorwerking van zijn adviezen.

De financiën van decentrale overheden staan in het teken van grote veranderingen. Het economisch herstel tekent zich langzaam af maar de gevolgen van de economische crisis werken nog door. De inkomsten van decentrale overheden staan nog steeds onder druk. Met de decentralisaties hebben gemeenten de verantwoordelijkheid voor grote delen van de zorg (jeugd, Wmo en participatie) gekregen. Deze taakoverheveling gaat niet alleen gepaard met bezuinigingen en veranderende aanspraken van burgers op voorzieningen maar ook met een andere bekostigingssystematiek en herverdeeleffecten. Ook heeft een aantal gemeenten te maken met een negatieve herverdeling van de algemene uitkering. Kortom, het stelsel van bestuurlijke en financiële verhoudingen is onderhevig aan ingrijpende veranderingen als gevolg van maatschappelijke, bestuurlijke en financiële ontwikkelingen. Dit was voor de Raad in 2014 aanleiding te pleiten voor een fundamentele herbezinning op het stelsel van de financiële verhoudingen in de volle breedte. Dit houdt in dat ook gekeken moet worden naar de mate van kostenverevening, de globaliteit van het verdeelstelsel, de omvang en de voeding van het gemeentefonds in relatie tot de omvang van het eigen belastinggebied.

Naast de gebruikelijke adviezen over de bekostiging van decentrale taken, de verticale verhoudingen, heeft de Raad in 2014 in zijn advies *Tussen betalen en bepalen* ook aandacht gevestigd op de horizontale financiële verhoudingen. In dat advies belicht de Raad de gevolgen voor de financiële verhoudingen van de veranderende maatschappelijke verhoudingen, waarbij aan burgers en maatschappelijke initiatieven meer ruimte moet worden geboden.

Financiële verhoudingen kunnen niet los worden gezien van de bestuurlijke en maatschappelijke verhoudingen. Ook in 2015 wil de Raad in zijn adviezen een bijdrage leveren aan een goed functionerend stelsel van financiële verhoudingen.

De Raad voor de financiële verhoudingen,

Mr. M.A.P. van Haersma Buma, voorzitter

Dr. C.J.M. Breed, secretaris

1. Inleiding

Met dit jaarverslag voldoet de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) aan de verplichting uit de Kaderwet adviescolleges die voorschrijft dat iedere adviesraad jaarlijks verslag doet van zijn werkzaamheden in het voorafgaande jaar. Op deze wijze legt hij publiek verantwoording af over de besteding van collectieve middelen. Een jaarverslag is echter meer dan alleen een financiële verantwoording. Het gaat ook om een inhoudelijk verslag van de werkzaamheden. En om inzicht te geven in de invloed en doorwerking van de uitgebrachte adviezen.

Taak

De Raad is een onafhankelijk adviesorgaan van regering en parlement. De Raad geeft advies over (voorgenomen) wetgeving en uitvoeringsmaatregelen, voor zover die raken aan de financiële verhoudingen tussen bestuurslagen. Leidraad bij deze advisering is het streven naar een doeltreffend en doelmatig overheidsoptreden. Het uitgangspunt van de adviezen is de zorg voor een evenwichtige verdeling van taken en bevoegdheden tussen de decentrale overheden en de rijksoverheid, en de financiële middelen die daarvoor nodig zijn. De Raad schenkt daarbij bijzondere aandacht aan de beleids- en bestedingsvrijheid van de decentrale overheden. Daarnaast ziet hij het als zijn rol om de spelregels van de financiële verhoudingen onder de aandacht van betrokken partijen te brengen.

De Raad voor de financiële verhoudingen deelt een secretariaat met de Raad voor het openbaar bestuur (Rob), wat bijdraagt aan synergie en samenhang tussen de adviezen.

Positie Raad

Na de evaluatie over de plaats rol en werkwijze van de Raad in 2010, heeft de Raad een heroriëntatie op de financiële verhoudingen en het toetsingskader bij de advisering. Dit heeft geresulteerd in de publicatie 'Verdelen, vertrouwen en verantwoorden' in 2011. Eind 2013 heeft het ministerie van BZK opdracht verleend aan ABD-topconsult voor een nadere verkenning naar de inrichting van de toekomstige adviesfunctie financiële verhoudingen. Het rapport is in de loop van 2014 opgeleverd. Op dit moment wordt gewerkt aan een uitwerking van een voorstel dat voorziet in het onderbrengen van de adviestaak over de financiële verhoudingen bij de Raad voor het openbaar bestuur.

Rob_Rfv @Rob_Rfv · 17 apr.

Kritisch oordeel van Raad voor financiële verhoudingen over groot onderhoud #gemeentefonds @RPlasterk #TweedeKamer bit.ly/1kC7nlo

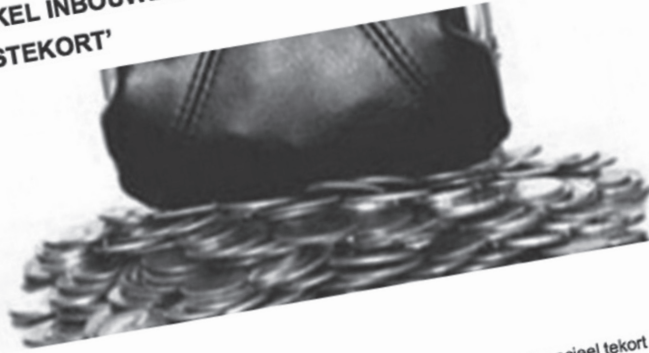
← ↻ 1 ★ ⋮

BINNENLANDS BESTUUR

BESTUUR EN ORGANISATIE FINANCIËN RUIMTE EN MILIEU
CARRIÈRE

RFV: 'PRIKKEL INBOUWEN VOOR GEMEENTEN MET
BIJSTANDSTEKORT'

Yolanda de Koster • 21 okt 2014 ■ 5 reacties

Gemeenten die in 2015 een beroep willen doen op de vangnetregeling bij een financieel tekort op het bijstandsbudget zouden – na het eigen risico van 7,5 procent – slechts de helft van het tekort van het rijk vergoed moeten krijgen. Dat stelt de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) in zijn advies over de tijdelijke vangnetvoorziening onder de Participatiewet.

Prikkel

...ntel van staatssecretaris Klijnsma (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) voor een nieuwe, tijdelijke, ... volledige compensatie van het tekort, na een eigen risico (drempel) van 10 procent. Gemeenten hebben een tekort van 10 procent dan geen prikkel meer hebben om het ... met beperkt tot 50 procent van het tekort boven de drempel, en ... n gemeenten 'zo een belang het tekort zo

In VNG Magazine: Advies: meer prikkels in vangnet bijstandsuitgaven

28 oktober 2014

De Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) stelt voor de vangnetregeling voor de bijstandsuitgaven zo te wijzigen dat gemeenten er meer belang bij hebben om het tekort op hun bijstandsbudget zo laag mogelijk te houden.

Volgend jaar geldt een tijdelijke regeling voor een aanvullende uitkering op grond van de Participatiewet: 'vangnet Participatiewet'. De regeling is bedoeld om gemeenten te compenseren voor eventuele tekorten op hun bijstandsbudget.

... en meer in [VNG Ma](#)

4 oktober 2014

2. Adviezen en publicaties

De adviezen in 2014 stonden vooral in het teken van de decentralisaties. Opvallend is verder dat het aantal adviezen dat aan de beheerders van het gemeentefonds is uitgebracht minder is dan het aantal adviezen aan de bewindspersonen. Dat illustreert dat financiële verhoudingen juist ook andere ministeries raakt. Sinds enige jaren brengt de Raad minder adviezen uit maar concentreert hij zich meer op majeure ontwikkelingen. Deze accentverschuivingen zijn conform de aanbevelingen uit de evaluatie van de Raad. Meer in het algemeen kan worden gesteld dat in toenemende mate het werk van de Raad niet alleen bestaat uit het uitbrengen van officieel op schrift gestelde adviezen of publicaties, maar ook uit het in verschillende geledingen bijdragen leveren aan de gedachtevorming over de financiële verhoudingen. De Raad heeft in 2014 negen adviezen en een jaarverslag uitgebracht.

Adviezentabel

Onderstaande tabel toont het aantal door de Raad sinds 2000 uitgebrachte gevraagde en ongevraagde adviezen.

	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14
Gevraagde adviezen	10	9	8	8	7	5	4	8
Waarvan in het werkprogramma voorzien	7	9	8	8	7	4	3	5
Ongevraagde adviezen	2	1	2	3	1	5	3	1
Totaal adviezen	12	10	10	11	8	9	7	9

Tabel 1: Aantal gevraagde en ongevraagde adviezen.

Rob Rfv @Rob_Rfv · 1 mei

Advies Raad voor de financiële verhoudingen: schuldenlast #gemeenten betrekken bij financieel toezicht @Rob_Rfv. bit.ly/1o5EQLG

← ↻ 2 ★ ...

Uitgesplitst naar het aantal adviezen aan de beheerders van gemeente- en provinciefonds en de vakdepartementen, ontstaat het volgende beeld.

	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14
Adviezen niet aan beheerders	6	5	5	7	0	5	4	7
Adviezen aan beheerders	6	5	5	4	8	4	3	2
Totaal adviezen	12	10	10	11	8	9	7	9

Tabel 2: Aan de beheerders en de overige leden van het kabinet uitgebrachte adviezen.¹

Vormgeving sociaal deelfonds

Naar aanleiding van de nota over de vormgeving van het sociaal deelfonds is een voorstel ter advisering voorgelegd voor aanpassing van de wet- en regelgeving waarin dit zijn beslag moet krijgen. De Raad plaatst kritische kanttekeningen bij de vormgeving en de reikwijdte van het fonds, de controle op de bestedingsverplichtingen en de wijze van monitoren. Hij vraagt aandacht voor de mogelijkheden gelden te kunnen reserveren om fluctuaties in noodzakelijke uitgaven te kunnen opvangen.²

Vervolg

Het kabinet heeft de Tijdelijke wet deelfonds sociaal domein bij de Tweede kamer ingediend. In de memorie van toelichting gaat het kabinet uitgebreid in op het advies van de Raad. Naar aanleiding van het advies is het wetsvoorstel en de toelichting op onderdelen aangepast en verduidelijkt. Zo is de mogelijkheid om gelden te reserveren erkend, en is de controle op de bestedingsvoorwaarden aangepast. Het kabinet heeft niet de reikwijdte van het deelfonds aangepast.³ Mede naar aanleiding van het advies van de Algemene Rekenkamer zijn de bestedingsvoorwaarden komen te vervallen, in overeenstemming met het advies van de Raad.⁴ Het wordt nu een gewone integratie uitkering.

- 1 Als het advies behalve aan de beheerders van gemeentefonds of provinciefonds ook aan een andere bewindspersoon is uitgebracht, is het advies beschouwd als 'niet aan de beheerders uitgebracht', tenzij het nadrukkelijk de fondsen betreft.
- 2 Rfv, *Consultatie tijdelijke wet deelfonds sociaal domein*, januari 2014.
- 3 Tweede Kamer 2013–2014, 33 935, nr. 3.
- 4 Algemene Rekenkamer, *wetsontwerp Tijdelijke wet deelfonds sociaal domein; advies op basis van artikel 96 CW ten behoeve van wetgevingsdossier TK 33935*, 17 juni 2014.

Meerjarige aanvullende uitkering (MAU)

De Raad heeft een rol als 'bewaker van een zorgvuldig beheer van het macrobudget Wet werk en bijstand (WWB) inkomensdeel' toe te zien op de uitvoering van de MAU. De staatssecretaris van SZW heeft de Raad gevraagd zijn oordeel te geven. In zijn advies geeft de Raad aan dat het behandelproces van MAU-aanvragen gedegen in elkaar zit en dat de toetsingscommissie op basis daarvan een gefundeerde beslissing kan nemen. Wel merkt hij op dat de procedure voor de beoordeling van de MAU zeer intensief is en een enorme capaciteit aan onderzoek en menskracht van zowel de gemeenten als het Rijk vergt. De vraag is of met deze intensieve procedure de verhouding tussen de kosten en baten die daarmee gemoeid zijn niet onevenredig groot zijn. De MAU komt voldoende tegemoet aan de onvermijdbare meerjarige tekorten van gemeenten op het inkomensdeel van de Wet werk en bijstand. Wel wijst de Raad op een paar opgeschijnlijke inconsistenties in de beoordeling van de tekorten bij gemeenten die in een samenwerkingsverband de bijstand uitvoeren.⁵

Vervolg

De staatssecretaris geeft in haar reactie aan zich te kunnen vinden in het oordeel van de Raad en de aanbevelingen over de vormgeving van het vangnet mee te nemen bij de vormgeving van het nieuwe verdeelmodel voor de bijstand.⁶

Rob Rfv @Rob Rfv · 11 nov.

Vandaag uitgekomen: advies 'Tussen betalen en bepalen, publieke bekostiging van maatschappelijk initiatief'. bit.ly/1zJAlY

↩️ ↻️ 4 ⭐️ 1 ⋮

Herijking gemeentefonds eerste fase

Medio maart 2014 heeft de Raad een adviesaanvraag ontvangen over de aanpassingen van de verdeling van de algemene uitkering voor 2015. In een uitvoerig advies vraagt de Raad aandacht voor de fundamentele vraagstukken die zich aandienen en die nu buiten beschouwing zijn gebleven. Daarnaast geeft de Raad een oordeel over de praktische uitwerking van de uitgangspunten en de oplossing van een aantal (technische) verdeelproblemen.

Ondanks de kritische kanttekeningen kan de Raad instemmen met het doorvoeren van de herverdeling per 2015.

⁵ Rfv, *Toetsing MAU-systematiek 2013*, maart 2014.

⁶ Tweede Kamer, 2013–2014, 30 545, nr. 137, bijlage 11.

Vervolg

De fondsbeheerders zien het advies van de Rfv als een steun voor de snelle uitvoering van het groot onderhoud en erkennen dat de ambities voor het groot onderhoud beperkter zijn dan de aanvankelijke uit 2010. De fondsbeheerders herkennen de onderwerpen die de Rfv noemt en staan open voor een nadere discussie als vervolgstap op het groot onderhoud.⁷ In de bijlage gaan de beheerders meer in detail op de opmerkingen van de Raad in. Deels beschouwen zij de opmerkingen en aanbevelingen van de Raad niet passend binnen de beperkte opzet van het groot onderhoud, voor een deel erkennen zij de behoefte aan een meer fundamentele bezinning op de vormgeving van de financiële verhoudingen en de te hanteren onderzoeksmethoden. Ten aanzien van de onjuiste vaststelling van de aantallen studentenhuisvesting stellen de fondsbeheerders ten onrechte dat de definitieve verdeling niet kan wachten tot er sprake is van een uniforme registratie van studentenflats. Wat betreft de speciale tegemoetkoming aan Almere uit het gemeentefonds blijven de beheerders bij hun standpunt dat dit niet via de reguliere systematiek is op te vangen. Daarmee omzeilen ze de principiële kritiek dat de kosten niet ten laste van het gemeentefonds zouden moeten komen.⁸

Bekostiging bijstandskosten

Er is door verschillende onderzoeksbureaus een onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om te komen tot een nieuw verdeelmodel voor de bijstand. Dat alles tegen de achtergrond van een optimale prikkel. Dit mede naar aanleiding van eerdere adviezen van de Rfv. Het gaat om

- een aanpassing/verbetering van het huidige Ape-model; dit is een econometrisch model;
- een verdeelmodel op basis van de verschillenanalyse door Cebeon, waarbij verschillen in bijstandslasten worden verklaard uit structuurverschillen, resterende verschillen worden verklaard uit uitvoeringskosten;
- een trendmodel waarbij de ontwikkeling van de bijstandskosten vanaf een bepaald basisjaar worden geschat (SEO; Stichting Economisch Onderzoek);
- een multiniveau-analyse waarbij op het niveau van huishoudens wordt geschat wat de kans is dat iemand een beroep doet op de bijstand, door het SCP.

In zijn advies spreekt de Raad zijn voorkeur uit voor de multiniveau-analyse van het SCP en wel de variant waarin ook nadrukkelijk de regionale component wordt meegenomen. De Raad adviseert te bezien in welke mate verdere aanpassingen en verfijningen mogelijk zijn. Dit op basis van een analyse van de verschillen tussen de modeluitkomsten en de werkelijke uitgaven. Verder geeft de Raad in overweging een historische voet in te bouwen om de grootste onverklaarbare herverdeeffecten te ondervangen.⁹

7 Tweede Kamer, 2013–2014, 33 750 B, nr. 15

8 Tweede Kamer, vergaderjaar 2013–2014, 33 750 B, nr. 15.

9 Rfv, *Verdeelmodel inkomensdeel WWB/Participatiewet*, april 2014.

Raad Financiële Verhoudingen adviseert negatief over verdeelmodel Wmo - Beschermd

Wonen

De Raad voor de Financiële Verhoudingen stelt vast dat het objectief verdeelmodel voor de circa 3.5 miljard euro voor de nieuwe taken die alle gemeenten moeten uitvoeren voor dit moment het best haalbare is, maar onvoldoende robuust voor het opvangen van toekomstige ontwikkelingen. De herverdeeffecten zijn voldoende objectief verklaarbaar en verdedigbaar. Wel vindt de Raad dat de verdeling na drie jaar, als de nieuwe taken zich hebben kunnen uitkristalliseren, opnieuw moet worden bezien. De Raad **adviseert** om het voorgestelde verdeelmodel voor centrumgemeenten (beschermd wonen) niet in te voeren, omdat het onvoldoende tegemoet komt aan de kosten van deze gemeenten. Het leidt tot onrechtvaardige herverdeeffecten waarop gemeenten nauwelijks kunnen inspelen.

Het objectief verdeelmodel voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 bestaat uit twee componenten:

- Een verdeelmodel gericht op taken die alle gemeenten uitvoeren (Wmo-begeleiding): 2.133 mld euro.
- Een aanvullend objectief verdeelmodel voor de taken van beschermd wonen: 1.390 mld euro.

De Raad adviseert om het voorgestelde verdeelmodel niet in te voeren, omdat het onvoldoende tegemoet komt aan de kosten van deze gemeenten. Het leidt tot onrechtvaardige herverdeeffecten die stelt daarom voor de verdeling van de gelden overgangsregime te laten verlopen. De komende jaren worden afgebouwd waarbij de groei van beschermd wonen wordt ontzien. Door de beperkte beschikbare budget voor beschermd wonen over alle gemeenten worden verdeeld. De Wmo begeleiding zal daartoe wel met name daarmee ook kostendrager voor de gemeenten, ook aan op de integrale verantwoordelijkheid.

De Raad acht een integrale overgang naar participatie een goede zaak. Het is belangrijk al in 2018 over te gaan tot een integrale uitkering en de tijd die nodig is voor de integratie (inclusief de verdere integratie) aan om op korte termijn te worden opgevangen.

Raad bepleit fundamentele keuzes Gemeentefonds

GESCHREVEN OP DONDERDAG, 17 APRIL, 2014 - 11:43

De Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) vindt fundamentele keuzes in de nabije toekomst noodzakelijk bij de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, zo schrijft hij in zijn **advies** over het voorstel van minister Ronald Plasterk (BZK) voor groot onderhoud van het Gemeentefonds.

Die fundamentele keuzes gaan onder andere over de kostenverevening, de globaliteit van het verdeelstelsel, de omvang en de voeding van het Gemeentefonds in relatie tot de omvang van het eigen belastingsgebied van gemeenten. De raad vindt tevens dat bestuurlijke ontwikkelingen zoals de drie decentralisaties, de gevolgen van schaalvergroting en bestuurlijke samenwerking, maar ook demografische ontwikkelingen dwingen tot fundamentele keuzes.

De herijking van het Gemeentefonds is omgedoopt tot groot onderhoud. Daarmee lijkt die volgens de Rfv te zijn teruggebracht tot een technische exercitie. In dat licht stemt de raad in met het handhaven van de bestaande uitgangspunten.

De raad plaatst echter kritische kanttekeningen bij de uitwerking van die uitgangspunten. De verantwoordelijkheid voor de onderbouwing van het verdeelvoorstel schiet op onderdelen tekort. De uitkomst van de verdeling wordt volgens de raad sterk beïnvloed doordat ervoor gekozen is het rekestreepvoortel voor de BAG-voorziening niet aan te passen aan het landelijk gemiddelde. Dit is geen technische keuze maar een politieke, aldus de raad.

Het voorstel biedt naar het oordeel van de Rfv wel een oplossing voor de belangrijkste scheefheden binnen de uitgavenclusters, vooral onderwijshuisvesting en wegen. Daarnaast heeft het voorstel een acceptabele oplossing voor de BAG-problematiek. Die laatste is ontstaan op basis van het Besluit basisregistratie voor adressen en gebouwen (BAG).

Vervolg

De staatssecretaris kiest na uitvoerig overleg met de VNG, die de voorkeur gaf aan het trendmodel, voor het SCP-model met de regionale component en een (tijdelijke) historische voet.¹⁰ Deze keuze is geheel in lijn met het advies van de Raad. Daarmee is sprake van een maximale doorwerking. Inmiddels zijn gemeenten geconfronteerd met de uitkomsten van het nieuwe verdeelmodel. Met name onder de grote gemeenten is grote verontwaardiging ontstaan door de enorme herverdeeffecten. Het secretariaat is van oordeel dat het SCP een te technocratische benadering heeft gekozen en onvoldoende oog heeft gehad voor de merkwaardige en grote uitslagen bij een aantal gemeenten. Er wordt gewerkt aan verbeteringen van het model, maar er lijkt wel sprake van een valse start.

Actualisatie handleiding artikel 12

De handleiding artikel 12 wordt geactualiseerd.

De belangrijkste aanpassingen betreffen:

- een verduidelijking hoe omgegaan zal worden met het leveren van de eigen bijdrage van de gemeente in relatie tot het zogenaamd 'schoon opleveren' van de gemeente in geval van een voorgenomen herindeling;
- een verduidelijking hoe om te gaan met de termijnen van sanering van de negatieve algemene reserve in geval dat deze samenhangt met grondexploitatieproblematiek;
- aanpassing van de berekening achterstallig onderhoud kapitaalgoederen;
- het opnemen van het sociaal deelfonds in de berekeningsgrondslag van het 'aanmerkelijk en structureel tekort'.

In zijn advies geeft de Raad aan dat naast het criterium voor een structureel en reëel evenwicht van de gemeentebegroting ook naar de schuldenlast van gemeenten moet worden gekeken om de financiële positie van een gemeente te kunnen beoordelen. Een negatieve algemene reserve dient binnen het tijdsbestek van de meerjarenbegroting te worden weggewerkt. Bij een negatieve algemene reserve ten gevolge van verliezen op de grondexploitatie acht de Raad een termijn van maximaal tien jaar echter aanvaardbaar. De gemeente moet dan wel onder preventief toezicht komen te staan en er dient een plan van aanpak te volgen voor het oplossen van de problematiek. Na deze periode zou opnieuw moeten worden beoordeeld in hoeverre het gezien de marktomstandigheden reëel is dat de gemeente zelf in staat is de negatieve algemene reserve alsnog aan te vullen. Verder besteedt de Raad in dit advies aandacht aan het begrip 'schoon opleveren', indien een artikel 12 gemeente betrokken is bij een herindeling, het onderhoudsniveau van de kapitaalgoederen, het opvangen van toekomstige financiële claims als gevolg van juridische procedures, de bepaling van het relevante tekort en het vaststellen van het OZB-tarief voor toelating tot de artikel 12-procedure.¹¹

¹⁰ Tweede Kamer, 2013–2014, 30 545, nr. 137.

¹¹ Rfv, *Advies consultatie herziening handleiding artikel 12 Fwv*, april 2014.

Vervolg

In de reactie op het advies wordt het belang van de schuldpositie van gemeenten als aanvullend criterium voor het beoordelen van de financiële positie van gemeenten erkend. Naar aanleiding van het advies is de handleiding verder aangepast en in overeenstemming gebracht met de opmerkingen vanuit de Raad.

Advies objectief verdeelmodel Wmo 2015¹²

De Raad stelt vast dat het objectief verdeelmodel voor de taken die alle gemeenten moeten uitvoeren voor dit moment het best haalbare is, maar onvoldoende robuust is voor het opvangen van toekomstige ontwikkelingen. De herverdeeeffecten zijn voldoende objectief verklaarbaar en verdedigbaar. Wel vindt de Raad dat de verdeling na drie jaar, als de nieuwe taken zich hebben kunnen uitkristalliseren, opnieuw moet worden bezien.

De Raad adviseert om het voorgestelde verdeelmodel voor centrumgemeenten (beschermd wonen) niet in te voeren, omdat het onvoldoende tegemoet komt aan de kosten van deze gemeenten. Het leidt tot onrechtvaardige herverdeeeffecten waarop gemeenten nauwelijks kunnen inspelen. De Raad stelt daarom voor de verdeling van de gelden voor beschermd wonen voorlopig via een apart overgangsregime te laten verlopen. De historische verdeling moet vervolgens gedurende een aantal jaren worden afgebouwd waarbij de groep die al nu gebruik maakt van een voorziening voor beschermd wonen wordt ontzien.

De Raad acht een integrale overgangsregeling voor het sociale domein (Wmo 2015, jeugd en participatie) een goede zaak. Hij merkt hierbij wel op dat er een spanning ontstaat tussen de wens om al in 2018 over te gaan tot overheveling van de budgetten uit het sociale domein naar de algemene uitkering en de tijd die nodig is voor het evalueren van de werking van het Wmo verdeelmodel (inclusief de verdere integratie van de middelen voor beschermd wonen). De Raad beveelt daarom aan om op korte termijn te komen met een plan van aanpak.

Rob_Rfv @Rob_Rfv · 27 okt.

Rfv adviseert objectief verdeelmodel voor centrumgemeenten (beschermd wonen) niet in te voeren: bit.ly/1nJCxIJ

← 3 ★ ...

¹² Rfv, Advies objectief verdeelmodel Wmo 2015, 24 oktober 2014.

Vervolg

Het verdeelmodel voor de taken die alle gemeenten uitvoeren (Wmo begeleiding) is overgenomen. Voor het onderdeel beschermd wonen is mede naar aanleiding van het advies van de Raad besloten de historische verdeling voorlopig te handhaven en te onderzoeken of een andere verdeelwijze mogelijk is. Ondanks het feit dat de budgetten voor beschermd wonen zijn gebaseerd op historisch gebruik, wordt een aantal gemeenten geconfronteerd met grote negatieve herverdeeleffecten. De oorzaak daarvan ligt in de onjuiste toerekening van de budgetten aan de centrumgemeenten. De historische verdeelsleutel lijkt niet juist te zijn vastgesteld. Daarnaast bestaat het vermoeden dat het macrobudget (het totale beschikbare bedrag) onvoldoende is.

Advies tijdelijk vangnet Participatiewet¹³

Gemeenten die een tekort hebben van meer dan 10% op hun budget voor de bijstand voor 2015 komen in aanmerking voor aanvullende uitkering. De Raad kan zich vinden in de eenvoudige opzet van het tijdelijke vangnet voor 2015. Hij geeft wel in overweging de tegemoetkoming te beperken tot 50% van het tekort boven de drempel en tegelijkertijd de drempel voor het tekort te verlagen van 10% tot 7,5%. Omdat het tekort boven de eigen risicodrempel niet steeds volledig wordt gecompenseerd, houden gemeenten een belang bij het beperken van het tekort. Voor het vangnet voor 2015 geeft de Raad deze systematiek nog in overweging; voor het definitieve vangnet vanaf 2016 beveelt hij dit aan.

In zijn reactie geeft de Raad ook enkele overwegingen mee voor de definitieve vangnetregeling. De definitieve regeling vanaf 2016 heeft het karakter van een groeiemodel. De Raad is daarbij van oordeel dat bij toekenning van een aanvullende uitkering in de toekomst ook rekening gehouden dient te worden met de financiële resultaten van de voorgaande drie jaar. Van gemeenten mag worden verlangd dat zij op basis van positieve resultaten uit eerdere jaren een buffer aanleggen voor tijden dat het tegen zit. Gemeenten die een budget op basis van historische uitgaven ontvangen hebben eigenlijk geen vangnet nodig. Er is immers slechts sprake van een tijdelijk tekort. Door maatregelen te treffen zouden deze gemeenten dit moeten kunnen oplossen. De Raad is van oordeel dat het aan de Toetsingscommissie is om vast te stellen in hoeverre het tekort kan worden geweten aan het objectieve verdeelmodel dan wel aan de gemeentelijke uitvoeringspraktijk.

Vervolg

In eerste aanleg werd het advies afgewezen. Mede door de kritiek van de gemeenten vanwege de grote negatieve herverdeeleffecten heeft de staatssecretaris het voorstel van de Raad alsnog integraal overgenomen.¹⁴ De opmerkingen over het definitieve vangnet vormen de leidraad voor de nieuwe vangnetregeling per 2016.

13 Rfv, *Advies tijdelijk vangnet Participatiewet*, 15 oktober 2014.

14 Tweede Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 30 545, nr. 151 3

Rfv kritisch over Wmo-verdeelmodel

GESCHREVEN OP DINSDAG, 28 OKTOBER, 2014 - 12:52

Het 'objectief verdeelmodel' voor de Wmo-taken die alle gemeenten moeten uitvoeren is 'voor dit moment' het best haalbare, maar onvoldoende robuust voor het opvangen van toekomstige ontwikkelingen.

Volgens de Raad voor de financiële verhoudingen moet de verdeling na drie jaar, als de nieuwe taken zijn uitgekristalliseerd, opnieuw worden bezien. Dat schrijft de Raad in een advies aan staatssecretaris Martin van Rijn (VWS).

Van Rijn zou volgens de Raad moeten afzien van zijn voornemen om het voorgestelde verdeelmodel voor de 43 centrumgemeenten voor beschermd wonen in te voeren. 'Dat komt onvoldoende tegemoet aan de kosten van de centrumgemeenten. Het verdeelmodel kan wel verklaren waar de zorgbehoefte ontstaat, maar niet waar die wordt verzilverd.'

Volgens de Raad leidt het voorgestelde verdeelmodel beschermd wonen tot 'onrechtvaardige hervordeeffecten' waarop gemeenteraden kritiek kunnen inspelen.

In plaats daarvan zou het budget voor beschermd wonen verdeeld moeten worden. Vervolgens zou de groep die nu beschermd wonen wordt ontzien. 'Door natuurlijke groei van de groep beschermd wonen aangehouden, 11 gemeenten worden verdeeld via de Wmo-taken.'

Dat zal dan wel moeten worden gecompenseerd voor de verwijzing naar de gemeenteraden voor de verantwoordelijkheid van de Wmo-taken.

BINNENLANDS BESTUUR

BESTUUR EN ORGANISATIE FINANCIËN RUIMTE EN MILIEU
CARRIÈRE

DEEL NIEUW WMO-VERDEELMODEL MOET PRULLENBAK IN

Yolanda de Koster • 27 okt 2014 • 1 reactie

Het objectief verdeelmodel voor beschermd wonen moet niet worden ingevoerd. Het volgt de kosten van de (centrum)gemeenten onvoldoende. Dat stelt de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) in zijn advies over het objectieve verdeelmodel Wmo 2015.

Onvoldoende robuust

De overige onderdelen van het verdeelmodel, dat vanaf 2016 geleidelijk wordt ingevoerd, kan weliswaar de toets der kritiek doorstaan, maar de vlaggen gaan niet uit. Het nieuwe verdeelmodel is voor dit moment het best haalbare, maar 'onvoldoende robuust voor het opvangen van toekomstige ontwikkelingen', stelt de Raad in zijn maandag verschenen advies aan staatssecretaris Van Rijn (VWS). 'Het verdeelmodel volstaat voor een adequate verdeling van middelen en de hervordeeffecten zijn voldoende objectief verklaarbaar en verdedigbaar.' Na drie jaar moet de verdeling opnieuw onder de loep worden genomen, vindt de Rfv.

Twee delen

Het objectief verdeelmodel voor de Wmo 2015 bestaat uit twee delen: een kernmodel dat de taken moet uitvoeren en een aanvullend objectief verdeelmodel voor de taken die niet in de kernmodel zijn opgenomen.

De gelden worden nu naar de gemeenten verdeeld. Het kabinet wil een objectief verdeelmodel voor de taken met een bedrag van 2,1 miljard euro en 1,4 miljard euro voor de taken die niet in de kernmodel zijn opgenomen.

Alternatieve bekostiging en financiële sturing

In dit advies belicht de Raad de gevolgen voor de financiële verhoudingen van de veranderende maatschappelijke verhoudingen, waarbij aan burgers en maatschappelijke initiatieven meer ruimte moet worden geboden. Dit omdat de overheid niet alles meer kan maar ook om dat burgers dat zelf vragen. De Raad wijst in dit advies op de spanning die daarbij kan ontstaan tussen een overheid die betaalt, maar niet langer alles bepaalt. Dat gaat het best als het Rijk ruimte biedt aan provincies en gemeenten onder meer door een groter lokaal en een herkenbaar provinciaal belastinggebied. Decentrale overheden kunnen zo beter inspelen op behoeften van inwoners. De financiële betrokkenheid van de overheid bij maatschappelijke initiatieven houdt overigens meer in dan het verstrekken van subsidies. Het gaat ook om het opnieuw verdelen van verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken.

Voorbeelden van vermaatschappelijking worden geïnventariseerd en gecategoriseerd. Er heeft een verkenning plaatsgevonden naar de financiële risico's rond dit thema. Ook zijn de gevolgen voor de verticale financiële verhoudingen geïnventariseerd. De Raad voor het openbaar bestuur is ook betrokken geweest bij dit advies.

Vervolg

Het advies Tussen betalen en bepalen wordt regelmatig gedownload. Het advies heeft een plek in gesprekken met gemeenten en provincies en fungeert als één van de basisteksten voor andere partijen zoals de SER en de provincie Zuid-Holland, die activiteiten ter zake organiseerden (sociaal ondernemerschap, publieke financiering in netwerken etc.). Vooral medewerkers van gemeenten die betrokken zijn bij sociale innovatie of vermaatschappelijking blijken het stuk te kennen en als referentie te gebruiken. Met de NSOB wordt gezocht naar een logisch moment voor een gezamenlijke oploop, aangezien de NSOB weer vervolgslag maakte voor wat betreft sturingsaspecten. De staf levert af en toe een bijdrage aan activiteiten van derden rond de publicatie.

Verdeelmodel maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang in verband toevoeging extra AWBZ-middelen

Aan de Raad voor de financiële verhoudingen is gevraagd advies te geven over de toevoeging AWBZ-middelen aan de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang (DU-VO) en de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang (Du-MO). De decentralisatie-uitkeringen Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang worden in 2015 opgehoogd met de te decentraliseren middelen uit de AWBZ. Het gaat om het budget dat samenhangt met de huidige AWBZ-functies begeleiding en persoonlijke verzorging die in het verlengde wordt geboden van de opvang. In het Algemeen Overleg met de Tweede Kamer op 15 oktober 2014 heeft de staatssecretaris toegezegd hierover advies te vragen aan de Rfv.¹⁵ De vraag is hoe de ongewenste effecten het beste kunnen worden tegengegaan.

¹⁵ Handelingen Tweede Kamer, Verslag Algemeen Overleg Kindermishandeling/Geweld in afhankelijkheidsrelaties, van 15 oktober 2014.

Vervolg

In zijn reactie op het advies geeft de staatssecretaris aan dat waar sprake is van een specialistische functie, hij bereid is te onderzoeken of kan worden aangesloten bij het financieringsarrangement voor specialistische functies dat de VNG voor deze gemeenten beheert. Dit conform het advies van de Raad.¹⁶ De bestuurlijke oplossing die de Rfv voorstelt om naar analogie van de jeugdzorg een regiobeginsel te hanteren waarbij centrumgemeenten de kosten in rekening moeten brengen van opvang die buiten de regio wordt geboden, volgt hij niet op. Wel wijst hij er op dat het gemeenten uiteraard vrij zijn om bestuurlijke afspraken te maken over onderlinge verrekening.

Verder heeft de staatssecretaris aangegeven het advies van de Raad om de overgang naar een objectieve verdeelsleutel in twee stappen te laten verlopen, over te nemen.

2.1 Uitvoering Werkprogramma

Het werkprogramma van de Raad voor de financiële verhoudingen geeft zoals altijd slechts een indicatie van de werkzaamheden in een bepaald jaar. De advisering van de Raad is in hoge mate afhankelijk van de voortgang van het beleid. Vertragingen, beleidswijzigingen, maar ook onvoorziene onderwerpen bepalen uiteindelijk de agenda van de Raad. De Raad streeft een balans na tussen ad hoc advisering en het uitvoeren van zijn werkprogramma. Het werkprogramma heeft daardoor een meerjarig karakter.

Social media

In 2014 is de Rob en Rfv gestart met de inzet van social media. Uit een vooronderzoek dat in 2013 is uitgevoerd, kwamen Twitter, LinkedIn en Facebook naar voren als best geschikt medium op social media gebied. Gekozen is voor Twitter, vanaf januari 2014 is dit medium ingezet om publicaties onder de aandacht te brengen. In dat jaar zijn 46 tweets verstuurd. Het twitteraccount @Rob_Rfv had 189 volgers in december 2014. De mogelijkheden van twitter worden in 2015 verder uitgebouwd en benut.

Rob_Rfv @Rob_Rfv · 11 nov.

Minister @RPlasterk & @HanWeber & @whmijdam ontvangen

@Rob_Rfv advies over publiek geld in maatschappelijk initiatief bit.ly

/1tXMDPB

↩️ ↻️ 6 ⭐️ 1 ⋮

Website

De website www.rob-rfv.nl trok in 2014 gemiddeld 12.850 bezoekers per maand. Dat zijn 4850 bezoeken per maand méér dan vorig jaar, toen het gemiddelde op 8000 bezoekers per maand lag. Deze stijging heeft waarschijnlijk te maken met het gebruik van social media. Het resultaat van de inzet van twitter is af te lezen aan de stijging van het aantal bezoekers van de site. Het meest gedownloade advies is *Tussen betalen en bepalen*, dat in november 2014 uitkwam. Het advies is 1755 keer gedownload.

Bijeenkomsten

De Raad voor de financiële verhoudingen heeft in november 2014 een persbijeenkomst georganiseerd voor het advies *Tussen betalen en bepalen*. Op meerdere plekken in het land is toelichting op dit advies gegeven.

Nieuwsbrieven

Elke twee maanden wordt de Rob-Rfv-nieuwsbrief uitgebracht. Hierin worden de adviezen onder de aandacht gebracht die de afgelopen twee maanden zijn uitgekomen. Tevens worden aanstaande adviezen en bijeenkomsten aangekondigd. De nieuwsbrief wordt verzonden naar 1200 abonnees. Vanaf april 2014 is de eerste gezamenlijke nieuwsbrief van diverse adviesraden verschenen.

Deze biedt een handzaam overzicht met actuele informatie over komende en recent verschenen adviezen, kabinetsreacties, publicaties en activiteiten. De nieuwsbrief verschijnt circa zes keer per jaar. De deelnemende adviesraden zijn: Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV), Adviesraad voor Wetenschap, technologie en innovatie (AWTI), Onderwijsraad, Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli), Raad voor het openbaar bestuur (Rob), Raad voor cultuur (RvC), Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO), Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RV&S), Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ), Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv), Sociaal Economische Raad (SER) en Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR).

Overige communicatie rondom adviezen en activiteiten

De Raad voert overleg met de Tweede Kamercommissie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO). Een delegatie van de Raad spreekt jaarlijks met de Bestuursraad van het ministerie van BZK. In het kader van de planning en voortgang van de werkzaamheden vindt er minimaal eenmaal per jaar een overleg met de beheerders van de fondsen plaats.

Adviezen leiden tot aandacht in de vakpers. Op verschillende online media worden de adviezen steevast onder de aandacht gebracht.

De leden van de Raad en medewerkers zorgen geregeld voor extra voorlichting en het ophalen van input door publicaties en presentaties over uitgebrachte en nog te verschijnen adviezen (zie ook bijlage V).

Het secretariaat neemt daarnaast deel aan verschillende begeleidingscommissies, expertmeetings, symposia, en overleggroepen zoals het Vakberaad financiële toezichthouders en het overleg van 100.000-plus gemeenten. Ook wordt op secretariaatsniveau geregeld overlegd met ministeries, het IPO en de VNG. Verder wordt veelvuldig aan individuele beleidsmedewerkers, journalisten en studenten uitleg en toelichting gegeven over verschillende aspecten van de financiële verhoudingen.

4. De Raad

Medio 2014 is de heer F.H. Buddenberg als tijdelijk lid bij de Raad gekomen. De heer Th.H.C. Peters heeft zijn lidmaatschap eind 2014 beëindigd. (zie bijlage I)

Samenstelling van de Raad voor de financiële verhoudingen in 2014

Voorzitter

De heer mr. M.A.P. van Haersma Buma, dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Delfland.

Plaatsvervangend voorzitter

Mevrouw H. van Rijnbach-de Groot, burgemeester van de gemeente Ette-Leur.

Leden

De heer prof. dr. M.A. Allers, hoogleraar economie van decentrale overheden aan de Rijksuniversiteit Groningen en directeur van onderzoeksinstituut COELO (Centrum voor onderzoek van de economie van de decentrale overheden).

Tijdelijke leden

De heer prof. dr. Th.A.J. Toonen
Hoogleraar TU Delft

De heer Th.H.C. Peters (tot 31 december 2014)
Oud-gedeputeerde van de provincie Gelderland

De heer drs. F.H. Buddenberg (vanaf juni 2014)
Oud burgemeester Pijnacker - Nootdorp

De Raad voor het openbaar bestuur en de Raad voor de financiële verhoudingen hebben een gedeeld secretariaat. In 2014 vonden er enkele personeelswisselingen plaats; Marjolijn Blom, Wenny Geenevasen en Erie Tanja zijn dat jaar bij het secretariaat gekomen. Afscheid is genomen van Rien Fraanje, Paul de Goede, Eva de Best en Eric Laken.

Samenstelling van het Secretariaat Rob en Rfv in 2014

Secretaris

dr. Kees Breed

Plv. secretaris

mr. Gerber van Nijendaal

Adviseurs

drs. Eva de Best (t/m augustus)

dr. Marjolijn Blom

drs. Pieter de Jong

drs. Erik Laken (t/m december)

drs. Michael Mekel

dr. Erie Tanja

Kirsten Veldhuijzen MSc

Communicatieadviseur

Wenny Geenevasen

Henriëtte Loogman

Bedrijfsbureau

Zahora Chandoe

Mary Polderman-Zuijdwijk

Stagiair

Lisanne Blok

6. Financieel overzicht

In financieel opzicht werken de Raad voor het openbaar bestuur en de Raad voor de financiële verhoudingen (Rob en Rfv) met één budget.

	Begroting	Uitgaven
Ambtelijk personeel	943.000	874.177
Vergoedingen raadsleden	184.000	169.275
Materiële en overige uitgaven	144.000	156.295
Totaal	1.271.000	1.199.747

Toelichting:

De onderuitputting is vooral het gevolg van het tijdelijk onbezet laten van een formatieplaats.

Werkprogramma 2015

1. Objectief verdeelmodel jeugdzorg

Het onderzoeksbureau Cebeon heeft in samenwerking met het SCP gewerkt aan de ontwikkeling van een objectief verdeelmodel voor de jeugdzorg. Het is aan de Raad om een oordeel te geven over de financiële gevolgen van dit model voor de gemeenten.

2. Grond, geld en gemeenten

Er zijn verschillende artikelen/rapporten/adviezen/beschouwingen over de problemen bij de (gemeentelijke) grondexploitatie verschenen of staan op het punt van verschijnen. De eerste inzet is enige ordening aan te brengen in de aard van de vragen die daarbij aan de orde komen. De Raad komt in het rapport *Grond, geld en gemeenten* met richtinggevende uitspraken over hoe betrokken partijen invulling kunnen geven aan hun rol en verantwoordelijkheid om te komen tot een gezonde grondexploitatie in de toekomst.

3. Groot onderhoud gemeentefonds tweede fase

Over de eerste fase van het groot onderhoud gemeentefonds heeft de Raad in april 2014 advies uitgebracht. Per 2015 worden dit ingevoerd. In de tweede fase worden de clusters Openbare Orde en Veiligheid (OOV), Werk en Inkomen, Onderwijshuisvesting en Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Stadsvernieuwing (VHROSV) herijkt.

4. Uitbreiding lokaal belastinggebied

Een van de keuzes in de brief van het kabinet over de Herziening van het belastingstelsel is uitbreiding van het lokaal belastinggebied.¹⁷ De centrale doelstelling van deze stelselherziening is het bevorderen van de benutten de werkgelegenheid en economische groei te bevorderen. Door de lasten op arbeid te verlagen. Dit zal voor een deel moeten worden gerealiseerd door andere belastinggrondslagen te benutten. Daarnaast zet het kabinet in op vereenvoudiging van het belastingstelsel inclusief de toeslagen. Dit alles binnen de randvoorwaarden van een evenwichtige inkomensverhoudingen en gezonde overheidsfinanciën. In het verleden heeft de Raad in verschillende adviezen gepleit voor uitbreiding van het lokaal belastinggebied. Ten behoeve van de besluitvorming wil de Raad op basis van de verschillende functies van lokale belastingen de (on)mogelijkheden van de verschillende alternatieven wegen in het licht van de door het Rijk geformuleerde doelstellingen.

¹⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 32 140, nr. 5

5. Aanpassing van de bommenregeling

Gemeenten die veelvuldige te maken hebben met het opsporen en ruimen van explosieven komen ontvangen daarvoor via het gemeentefonds een bijdrage. In de meicirculaire 2014 kondigen de beheerders van het gemeentefonds een adviesaanvraag aan over de aanpassing de bommenregeling op de langere termijn.

6. Financiële gevolgen intergemeentelijke samenwerking

Het gaat om een verkenning naar de gevolgen van de verschillende vormen van intergemeentelijke samenwerking voor de financiële verhoudingen. Welke lessen voor de financiële verhoudingen kunnen uit de ervaringen van regionale samenwerking worden getrokken (deze zijn van ook van belang voor de toekomstige decentralisaties). Daarnaast heeft de toegenomen omvang van de intergemeentelijke samenwerking ook gevolgen voor de verdeling van middelen naar gemeenten. Dit betreft de stelselverantwoordelijkheid van de beheerders van het gemeentefonds.

7. Definitieve vangnetregeling Participatiewet

Voor 2015 is voorzien in een tijdelijke vangnetregeling voor gemeenten met mee dan 10% tekort op hun bijstandsbudget. Vanaf 2016 dient een definitieve regeling van kracht te worden die tegemoet komt aan gemeenten met onevenredig grote tekorten die de draagkracht van de gemeenten te boven gaan.

8. Artikel 12-onderzoek

De Raad onderzoekt de betekenis en toepassing van artikel 12 van de Financiële verhoudingswet. Het gaat om de afwegingen die bij de toepassing het artikel 12-aanvragen in de loop der tijd een rol zijn gaan spelen. Dit met het oog voor nieuwe feiten en omstandigheden die het beroep op aanvullende steun in de toekomst kunnen bepalen.

9. Artikel 12 Ten Boer

Voor het uitkeringsjaar 2014 heeft de gemeente Ten Boer een aanvraag voor een aanvullende uitkering aangevraagd.

10. Artikel 12 Muiden

Voor het uitkeringsjaar 2014 heeft de gemeente Muiden een aanvraag voor een aanvullende uitkering aangevraagd. De gemeente is tevens betrokken bij een herindeling.

11. Handleiding artikel 12

De handleiding artikel 12 wordt herzien in verband met de verplichte basisset van vijf kengetallen die, naar aanleiding van de aanbeveling in het rapport van de Adviescommissie vernieuwing BBV, worden opgenomen in het BBV. Gemeenten en provincies moeten in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing vijf financiële kengetallen opnemen. In samenhang helpen deze kengetallen bij het verkrijgen van inzicht in de financiële positie van de gemeente en over de financiële weerbaarheid en wendbaarheid van de gemeente. In de handleiding is nu opgenomen dat

deze informatie voortaan ook relevant zal zijn voor het onderzoek dat de inspecteur doet in verband met de beoordeling of een gemeente in aanmerking komt voor een aanvullende uitkering.

12. Bekostiging van primaire waterkeringen/waterschapstaken

Begin 2014 verscheen het OESO-rapport 'Water-governance in the Netherlands: fit for the future?'. Naar aanleiding van het OESO-rapport heeft het ministerie van IenM een brede verkenning laten uitvoeren naar de huidige financieringssystematiek en naar relevante ontwikkelingen (klimaatverandering, demografische ontwikkelingen.....). Op basis daarvan zal een bestuurlijke discussie plaatsvinden over mogelijkheden om de toekomstbestendigheid van de financieringsstructuur te verbeteren.

13. Vormgeving nieuwe maatstaf bevolkingskrimp

Naar aanleiding van de evaluatie maatstaf bevolkingskrimp zal worden gezien of er aanleiding is de huidige maatstaf te herzien.

14. Financieel toezicht

In verschillende adviezen heeft de Raad uitspraken gedaan over de aard en vormgeving van het financiële toezicht. Door de tijd is het beeld over de functie en betekenis van het financiële toezicht gewijzigd. In dit advies wil de Raad een integrale visie geven op de aard en functie van het financiële toezicht binnen de bestuurlijke en financiële verhoudingen.

15. Financiële verhoudingen in een nieuwe bestuurlijke context

In zijn advies over de herverdeling van het gemeentefonds heeft de Raad gesteld dat de bestuurlijke ontwikkelingen zoals de drie decentralisaties, de gevolgen van de schaalvergroting en bestuurlijke samenwerking noodzaken tot fundamentele keuzes over de vormgeving van financiële verhoudingen in de nabije toekomst. Daarbij moet ook de omvang en de voeding van het gemeentefonds in relatie tot de omvang van het eigen belastinggebied worden meegenomen. Ook de vraag of andere onderzoeksmethodes kunnen bijdragen aan een inzichtelijker en interbestuurlijk gedragen beeld van de verdeling.

16. Vereenvoudiging

In 2001 heeft de Raad aan de vooravond van de herijking van het gemeentefonds een pleidooi gehouden voor vereenvoudiging van de verdeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds. In een onderzoek heeft de Raad aangetoond dat de verdeling nodeloos ingewikkeld en weinig transparant is. De Raad toonde aan dat met circa de helft van het aantal verdeelmaatstaven ook een adequate verdeling kan worden bereikt. Naar aanleiding van de nieuwe verdeling wil de Raad dit onderzoek herhalen.

Andere onderhanden zijnde onderwerpen

Dit betreft een lijst van onderwerpen die vanuit het secretariaat worden gevolgd en of bij betrokken is zonder dat op direct voorzienbaar is of en wanneer dat zal leiden tot een eigenstandig advies of publicatie.

- Methodieken van verdeelonderzoek
- Invoering van Vennootschapsbelasting voor overheden
- Afschaffing precario-belasting
- Geschiedenis van de normering (accessystematiek)
- Geldstromen regionale bekostiging
- Overzicht financiële stromen
- Invloed Europa op de financiële verhoudingen
- Bekostiging van primaire waterkeringen/waterschapstaken
- De vormgeving van financiële prikkels ter voorkoming van afwenteling
- Een doelmatige inrichting van de financiering van ketens
- Parallele financiering
- Artikel 12 (Muiden en Vlissingen)

Bijlage II

Activiteiten en publicaties staf

Eva de Best

Diverse presentaties over de adviezen *Loslaten in vertrouwen* en *Hoe hoort het eigenlijk, prettig contact tussen overheid en burger*.

Marjolijn Blom

Presentaties en lezingen:

- 'Bestuur en de verantwoordelijkheid voor systemen' tijdens de eerste 'Dag van de Denktanks' georganiseerd door de Vereniging voor bestuurskunde
- Mede organisator medewerkersdag van de gezamenlijke adviesraden: 'Over de dijken: de internationale dimensie van advisering'
- 'Naar een ontwikkeling van nieuwe leiders in het publieke domein' in het kader van een masterclass Urban Education, UvA (Amsterdam)

Kees Breed

Presentaties en lezingen:

- Presentatie 'Alles voor het plan!', T-seminar gemeente Tilburg
- Gastdocent Campus Den Haag

Publicaties:

- *Boekbespreking van 'Democratie onder druk' van Frank Hendriks*, in: Virtueel bestuur, maart 2014
- 'De Politiek-ambtelijke verhoudingen in een tijdperk van verandering' in: De staat van de ambtelijke dienst, CAOP, april 2014
- 'De complexiteit van loslaten – reactie op Roel In 't Velds bespreking van 'Loslaten in Vertrouwen', in: Bestuurskunde, lente 2014 jrg. 23 nr 1
- *De derde dinsdag in september*, bijdrage aan het liber amicorum ter gelegenheid van het afscheid van professor Roel Bekker, september 2014

Overig:

- Lid toezichtcommissie NWO-commissie 'Smart Governance'
- Lid van de raad van advies van het Centre for Public leadership, PBLQ

Eric Laken

Presentaties en lezingen:

- Diverse lezingen over het advies *Tussen betalen en bepalen*

Michael Mekel

Presentaties en lezingen:

- Gastlessen openbaar bestuur ROC Mondriaan over de democratische rechtsstaat
- Lezing openbaarheid en archieven HvA/UvA

Overig:

- Moduleleider Democratie & Rechtsstaat bij het Ambtelijke Professionaliteit Programma van de Algemene Bestuursdienst van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Voorzitter van de Rekenkamer Oost-Nederland

Gerber van Nijendaal

Presentaties en lezingen:

- Gastcollege Master of Public Management Universiteit Twente: Schatkistbankieren en Wet HOF
- Ministerie OCW inleiding: Gemeentefonds effecten decentralisaties voor decentraal cultuurbeleid
- Gastles aan rijkstrainees over de decentralisatieparadox
- Gastles studenten Erasmus universiteit decentralisaties
- Veiligheidsregio Gelderland Zuid
- Gastles ROC Mondriaan financiële verhoudingen voor dummies
- Gastles/inleiding: Uitkeringsstelsel FV voor ambtenaren van vakdepartementen
- AT Osborne; Gemeentefinanciën en decentralisaties
- Blik op gemeentefinanciën: Stand van zaken en ontwikkelingen uitkeringen sociaal domein

Publicaties:

- *G.A. van Nijendaal, Drie decentralisaties in het sociale domein*, in Jaarboek overheidsfinanciën 2014
- Gerber van Nijendaal, *Het belang van een groter eigen belastinggebied voor de gemeente*, CDV 2014, nummer 2

Erie Tanja

- Voorbereidingsgesprekken met de kandidaten voor de module Democratie & Rechtsstaat bij het Ambtelijke Professionaliteit Programma van de Algemene Bestuursdienst van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Kirsten van Veldhuijzen

Presentaties en lezingen:

- Diverse presentaties over het advies *Tussen betalen en bepalen*
- College over bestuurlijke en financiële verhoudingen, rijkstraineeprogramma Campus Den Haag
- College trends in het openbaar bestuur, Rijksacademie voor financiën
- Ministerie OCW inleiding: Gemeentefonds effecten decentralisaties voor decentraal cultuurbeleid
- Discussieavond met gemeenteraad Lingewaard over de rol van de raad in maatschappelijke initiatieven

- Workshops over trends in het openbaar bestuur op uitnodiging van het Platform Middelgrote Gemeenten in Waalwijk en Soesterberg
- Deelcongresvoorzitter congres Montenquieu-instituut De Hollandse
- Lezing voor Stichting Denkkraft Utrecht over paradoxen rond publiek geld en privaat initiatief

Publicaties:

- Artikel *Gemeenteraden moeten beest temmen dat intergemeentelijke samenwerking heet*, Financiële Dagblad, 8-2-2014
- Artikel *Bij maatschappelijke baten gaat het om meer dan euro's*, Financiële Dagblad, 11-7-2014

Overig:

- Lid Rekenkamer Delft.
- Lid Raad van Advies Zaak&Co